

*Методичний бюлетень №7
лютий 2012 року
Методична рада
ЗОШ №10*

*Урок, не думай, що існуєш від
дзвінка до дзвінка... можливо, ти
ніколи не закінчуєшся...*

*Ти відправляєш нас додому з
неспокійними думками».*

Ш. Амонашвілі

*Читання як стратегічно важлива
компетентність для сучасної молоді людини.*

Суспільством усвідомлено значення неперервної освіти, пов'язаної з необхідністю для людини змінити кілька видів діяльності протягом життя. Уміння читати вже не може вважатися здатністю, що набувається в ранньому шкільному віці і зводиться лише до оволодіння технікою читання.

Сучасні українські вчені теж стверджують, що читання – це не лише проста навичка, це складний вид діяльності, що включає в себе орієнтування у потоках інформації, сприймання та розуміння змісту тексту, його осмислення і засвоєння, а також подальше використання прочитаного у повсякденному житті, навчальній та професійній діяльності для досягнення власних цілей.

Перш ніж пропонувати учням перелічені нижче стратегії, слід ознайомити читачів з прийомами діалогічної взаємодії з текстом

Прогляньте текст, налаштуйтеся на діалог з автором. У процесі читання ставте проблемні запитання до тексту.

Читаючи текст, ведіть діалог з автором, ставте запитання до тексту, висловлюйте власні коментарі.

Прочитайте текст, ведучи діалог з автором. Попрацюйте у парах, продумуючи проблемні запитання до тексту.

Приклади запитань:

Яким чином можна використати для...?

Що мається на увазі під...?

Чому важливо...?

Що, на ваш погляд, є причиною...?

Як, на вашу думку, подивився б... на запитання...?

Пропоную вам опрацювати сучасні читацькі стратегії на тексті, про спроби перекладу Святого Письма українською мовою (взятому з монографії В.Тимошика про життєвий і творчий шлях Івана Огієнка, митрополита Іларіона).

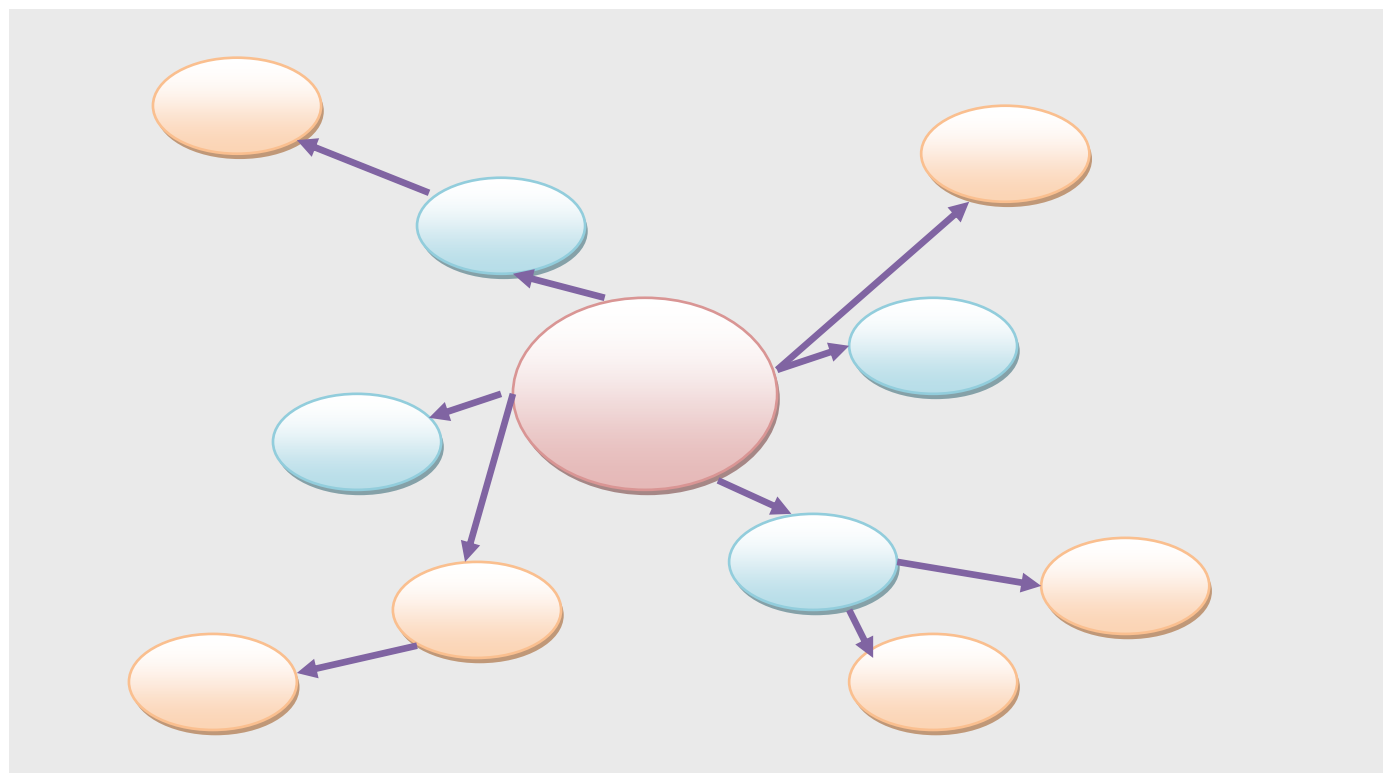
Спочатку ми ознайомимося зі стратегією, а потім опрацюємо її, використовуючи різні форми роботи (парну, групову, індивідуальну).

Стратегія №1 **Спрямоване читання**

Мета: формувати уміння цілеспрямовано читати навчальний текст, ставити проблемні запитання, вести обговорення в групі.

Актуалізація

Прийом «Асоціативний куш»: учитель пише ключове слово або заголовок тексту, учні неперервним потоком висловлюють свої асоціації, учитель записує. Використання цього прийому дозволяє актуалізувати знання, мотивувати наступну діяльність, активізувати пізнавальну діяльність учнів, налаштувавши їх на роботу.

Учні мовчки читають невеликий за обсягом текст або частину тексту, зупиняючись на вказаних місцях.

Учитель ставить проблемне запитання за прочитаним.
Відповіді кількох учнів обговорюються в класі.

Учні роблять припущення щодо подальшого розвитку подій.

Мовні запозичення: за і проти

Жодна мова не існує ізольовано: мови контактують і взаємодіють між собою між собою. Найбільш поширеним видом і результатом цієї взаємодії є проникнення елементів однієї мови до іншої.

Запозичуються слова, словотворчі моделі та елементи, синтаксичні конструкції і навіть звуки.

Так, російська мова запозичила українські слова борщ, хата, кожух, дівчата, хлібороб, повстанці, позавчора, самотійний; за зразком українських назв типу Полтавщина росіяни почали говорити Смоленщина, Орловщина.

Запозичення мовних одиниць відбувається паралельно з запозиченнями позамовних реалій. «Українці принесли з собою (у Московщину) свою велику культуру, і вплив їхній одбився на Москві на всьому житті. Він одбився на будівлі, на малюванні, на одязі, на співах, на музиці, на звичаях, на літературі і навіть на самій московській мові» (І.Огієнко).

Запозичення – це природне явище в житті мов, воно властиве навіть найбільш розвиненим із них.

Неприродним, протиприродним є такий стан, коли елементи однієї мови витісняються елементами іншої, коли одна мова весь час розвивається в «тіні» іншої мови. Тоді вона втрачає здатність до саморозвитку, покійрно наслідуючи те, що вироблене іншою мовою. У такій ситуації «змішуваною виявляється якраз своя, а не чужа мова» (Є Відіш).

Стратегія №2

Читання в парах -- узагальнення в парах

Мета: формувати уміння, виділяти головне, узагальнювати прочитане у вигляді тези, ставити проблемні запитання, здійснювати еквівалентні заміни.

Учні читають мовчки обраний учителем текст або частину тексту.

Учитель об'єднує учнів у пари і дає чіткий інструктаж: кожен учень по чергово виконує дві ролі: доповідач - читає і узагальнює зміст у вигляді однієї тези; респондент – слухає доповідача і ставить йому два запитання по суті. Далі відбувається зміна ролей.

Учитель залучає учнів до обговорення.

Зразок

Якби Пантелеймон Куліш не зробив нічого більше, крім винайдення абетки, якою українці користуються й нині, то й цього було б доволі для уславлення його у віках. Проте цим внеском Куліш не обмежився, залишивши по собі слід як великий талант, що збагатив рідний народ літературними і публіцистичними творами, науковими працями в галузі історії, етнографії, фольклористики.

До речі, йдеться про людину, якій через нестачу коштів не вдалося навіть завершити університетський курс вищої освіти. Мовиться про того, хто самотужки осягнув знання основних гуманітарних наук, вивчивши цілу низку іноземних мов. Спираючись на ці знання, Куліш доніс своєму народові його рідною мовою духовне багатство неперевершених майстрів світової класики: Шекспіра, Байрона, Міллера. Незважаючи на деякі суперечливі вчинки й вислови, українці завжди віддавали Пантелеймонові Кулішу належне: він - непересічна творча особистість. Напевне, найголовніша Кулішеві заслуга – переклад Біблії українською мовою. Вже цієї праці було б достатньо, щоб зробити його ім'я безсмертним (За В. Сарбеем).

Теза

Укравінци бережуть пам'ять про непересічну багатогранну особистість П.Куліша, що зробив значний внесок у розвиток української науки, освіти, літератури.

Запитання

Що, на ваш погляд, є причиною шанобливого ставлення українців до П.Куліша?

У чому полягає непересічність П.Куліша як особистості?
(опрацюйте цю стратегію, прочитавши 4 абзац тексту «Святе письмо українською мовою»)

Стратегія №3

Читаємо та записуємо

Мета: формувати вміння вчитися самостійно працювати з друкованою інформацією, формулювати запитання, працювати в парах.

Учні мовчки читають запропонований текст або частину тексту, визначену вчителем.

Учні об'єднуються в пари і обговорюють, які ключові слова варто визначити в прочитаному.

Один із учнів формулює запитання, використовуючи ключові слова, інший – відповідає на нього.

Обговорення ключових слів, запитань і відповідей у класі.

Корекція

(опрацюйте цю стратегію, прочитавши 5 абзац тексту «Святе писмо українською мовою»)

Стратегія №4

Щоденник подвійних записів

Мета: формувати вміння ставити запитання під час читання, критично оцінювати інформацію, зіставляти прочитане з власним досвідом.

Учитель дає учням інструктаж поділити зошит на дві частини.

У процесі читання вони повинні у першій частині записати моменти, які вразили, здивували, нагадали про якісь факти, викликали асоціації; у другій – лаконічно написати коментар: чому саме цей момент здивував, які асоціації викликав, на які думки наштовхнув.

Зразок

Інтерес до коренів української мови існував в усі часи.. Проте виходило так, що найвидатніші українські вчені чомусь завжди помилялися, завжди впадали в націоналізм, коли шукали прадавнє коріння української мови. Їх «злочин» полягав у тому, що вони шукали себе не у російському морі, а в слов'янському, а то

ще й індоєвропейському, доводячи свою історичну і мовну самобутність і незалежність. Коли ж зародилася українська мова? На це питання ще й сьогодні не дано остаточної відповіді. Існують кілька версій щодо походження мови.

Сьогодні надзвичайно популярними є думки дослідників «Велесової книги». Зазначимо, що проблема автентичності цього героїчного епосу України-Руси була актуальною довгий час. Зараз аргументів щодо справжності книги накопичилося вдосталь. За пам'яткою, початок життя нашого народу (отже, і його мови) сягає XII ст. до н. е., коли склалися слов'янські племена. Дослідник книги Борис Яценко стверджує, що наша історія «починається не з Аскольда, Рюрика чи Олега Віщого, прибудних вояків. Вона сягає в глибину приблизно двох тисяч років». Отже, українська мова, за «Велесовою книгою», має давню історію.

Зразок щоденника подвійних записів (уривки)

Наша мова сягає в давнину двох тисяч років	Професор Іван Ющук вважає, що формуватися вона почала «водночас з латинською, якщо не раніше. Адже українська мова зберегла багато того, що вже класична латинь утратила»
Кілька версій щодо походження мови	Є ще теорії І.Огієнка, радянська теорія О.Шахматова, теорія академіка Буслаєва.

(опрацюйте цю стратегію, прочитавши текст «Святе письмо українською мовою»)

Стратегія №5

Читання з позначками

Мета: формувати вміння читати вдумливо, оцінювати інформацію, формулювати слова автора іншими словами.

Учитель дає учням завдання позначити на полях позначками інформацію, за таким алгоритмом:

☑	знайома інформація
+	нова інформація
---	я думала(в) інакше
?	це мене зацікавило(здивувало), хочу дізнатися більше

Ця стратегія дає змогу вчителеві створити клімат, що відповідає активній навчальній діяльності, а учневі класифікувати інформацію, формулювати думки автора іншими словами, навчитися вдумливо читати...

(опрацюйте цю стратегію, прочитавши текст «Святе писмо українською мовою»)

Стратегія №6

Читання з маркуванням

Мета: формувати вміння вчитися цілеспрямовано і самостійно працювати з інформацією, знаходити визначені факти, використовувати здобуту інформацію у власних цілях.

Учні читають текст з метою знайти певну інформацію.

Колективно придумують символи на позначення певних фактів, явищ.

Варто записати ці символи на дошці.

Учитель пояснює, яку інформацію необхідно відшукати.

Зразок

Опрацьовуючи в 11 класі тему «Українська література 20-30-х років ХХ століття (як відомо, тексти, запропоновані в підручнику насичений великою кількістю фактів, які необхідно запам'ятати) учням можна запропонувати читати і позначати певні моменти маркерами.

	причини і суть літературної дискусії
	діяльність літературних угруповань
	стильове розмаїття мистецтва 20-х років
	суть терміну «Розстріляне відродження»

(опрацюйте цю стратегію, прочитавши текст «Святе писмо українською мовою»)

Стратегія №7

Читання зі складанням діаграми Ейлера-Венна

Мета: формувати навички порівняння і класифікації, структурування інформації.

Учні читають текст, уважно аналізуючи його.

Учитель ставить завдання порівняти два чи більше об'єкта, дані порівняння записати у вигляді діаграми Ейлера-Венна.

Стратегія №8

Стратегія для серйозного читання

Мета: розвивати вміння учнів виділяти головне у ході читання, загострювати увагу на суті тексту, його структурі, ефективно запам'ятовувати прочитане.

Характеристика учасників: групи учнів по 3-4 особи

Тривалість: 4-5 хвилин

Ресурсне забезпечення: маркери, ватман, різнокольорові фішки

Орієнтовний зміст: оголошення мети та завдань опанування стратегії для серйозного читання;
розподіл на мікрогрупи згідно з обраним кольором фішки

Хід роботи

Учасники групи знайомляться з інструкцією, обговорюючи кожен крок.

(міжгрупове обговорення з відображенням алгоритму читання на ватмані)

Кожен учасник читає текст з опорою на алгоритм.

Постановка запитань до тексту представниками груп (відповіді).

Стислий переказ основних ідей тексту.

Формулювання власних коментарів та критичних зауважень.

підсумок учасників груп та вчителя.

Текст інструкції

Мета цього методу – швидкий розвиток здатності до навчання. Інакше кажучи, оволодіння цим методом читання дає можливість вчитися краще, швидше та з більшою ефективністю. Він забезпечує пригадування 80% матеріалу через 8 годин проти звичайних 29%. Читання за цим методом перешкоджає забуванню матеріалу, загострює увагу на суті тексту, даючи можливість одразу виділяти основну думку твору та його структурну композицію.

*Читання за цим методом передбачає виконання ряду етапів, які скорочено позначаються як **ЗЗ-ЗП**:*

***З** – (знайомство) оглядово знайомимося з текстом*

***З** – (запитання) ставимо запитання в процесі читання*

***П** – (помітки) – робимо помітки під час читання.*

***П** – (переказ) – стисло переказуємо зміст.*

***П** – (перегляд) – переглядаємо повторно з коментарями та зауваженнями.*

Для початку слід обрати цікавий текст або книгу. Важливо, щоб мотиви, які спонукають до читання, були якомога сильнішими – це сприяє більшій концентрації уваги.

Слід також ознайомити читачів з прийомами діалогічної взаємодії з текстом

Прогляньте текст, налаштуйтеся на діалог з автором. У процесі читання ставте проблемні запитання до тексту.

Читаючи текст, ведіть діалог з автором, ставте запитання до тексту, висловлюйте власні коментарі.

Прочитайте текст, ведучи діалог з автором. Попрацюйте у парах, продумуючи проблемні запитання до тексту.

Приклади запитань:

Яким чином можна використати для...?

Що мається на увазі під...?

Чому важливо?

Що, на ваш погляд, є причиною?

Як, на вашу думку, подивився б... на запитання...?

Застосування методу 23-3П

Швидкий перегляд тексту для виявлення його основної думки. Постановка запитань (якщо це книга, то можна трансформувати заголовки у запитання, а потім під час читання шукати на них відповіді).

Слід зробити помітки під час читання, які виявлятимуть структурну композицію тексту. При цьому треба намагатися знайти основні думки, які будуть відповідями на поставлені запитання.

Переказ основних ідей одна за одною із зупинкою в кінці довгих абзаців. При цьому слід робити короткі помітки.

Повторний перегляд тексту з акцентуванням уваги на основних думках та порядку їх викладу, тобто на структурі тексту. В результаті у читача має виникнути загальний профіль, який треба доповнити істотними деталями. Після цього слід переглянути власні помітки, щоб у загальних рисах звірити їх з текстом, тим самим закріпивши засвоєння. Необхідно також звернути увагу на матеріал, який випав із пам'яті, та на той, який запам'ятався.

Формулювання власних коментарів та зауважень. При цьому треба з'ясувати для себе, чи вдалося знайти відповіді на поставлені запитання, переконатися, чи з'ясована точка зору автора. Слід дати оцінку позиції автора, відштовхуючись від власних думок. Не слід обмежуватися простою згодою чи незгодою, треба спробувати сформулювати власну думку, аргументувати її. Це сприяє розвиткові критичного та аналітичного мислення читача (Н. В.Чепелева).

Стратегія №8 **Сенкан**

Мета: розвивати вміння учнів визначатися з ключовими поняттями прочитаного, головними ідеями, синтезувати отримані знання, виявити творчі здібності.

Учитель пропонує учням написати сенкан за ключовим словом тексту, який було опрацьовано.

Сенкан – «білий вірш», слоган з п'яти рядків (від фр. *sing* – п'ять), у якому синтезовано інформацію.

Структура сенкану:

- ☐ Іменник (тема)
- ☐ ☐ Два прикметника (опис)
- ☐ ☐ ☐ Три дієслова (дія)
- ☐ ☐ ☐ ☐ Фраза з 4 слів (ставлення)
- ☐ Іменник (перифразування теми)

Зразок сенкану

- ☐ Шевченко
- ☐ ☐ Великий і геніальний
- ☐ ☐ ☐ Учить, пророкує, закликає
- ☐ ☐ ☐ ☐ «Став володарем у царстві духа»
- ☐ Кобзар

Складіть сенкан до слів:

Біблія, митрополит Іларіон, Пересопницьке Євангеліє

Стратегія №8

П'єр-п'ятихвилинка (за допомогою "прийому гамбургера")

Теза		Лаконічне формулювання теми роздуму	На мою думку...; я вважаю...; я переконаний(а).
Аргумент		2-3 речення, що доводять тезу	Тому що..., Оскільки; незаперечним доказом цього є...
Приклад		2-3 яскравих приклади із літератури чи з життя, що ілюструють думку, роблять її переконливішою	Яскраво ілюструє мою думку той факт, що; це питання обговорювалося у телепередачі, цієї проблеми торкався _____ у творі _____, переконуючи нас у тому, що _____
Висновок		Висновок, що об'єднує попередні міркування	Отже, насамкінець хочу зауважити, відтак,...

СВЯТЕ ПИСЬМО УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Іван Огієнко - митрополит Іларіон здійснив і видав протягом свого життя близько п'ятдесяти перекладів богослужбових книг рідною мовою. Такий обсяг роботи, виконаний однією людиною, сприймається як справжній життєвий подвиг.

Та найбільшим його подвигом у цій справі є, безперечно, переклад зі старосєврейської Біблії. Над нею він працював понад двадцять років. І ще більше десяти літ пішло на те, аби видрукувати її достатнім тиражем.

Учений і міністр віровизнань глибоко розумів необхідність перекладу живою українською мовою повної Біблії. Книга, яка серед усіх народів найбільше читається, найбільше друкується й найактивніше розходить, - вона могла і повинна була б стати для українського народу не лише засобом релігійного, а й мовного впливу на маси, отим "наріжним каменем" розвою літературної мови, яка протягом століть через політичні обставини не мала достатніх умов для нормального розвитку.

В історії літературних мов світу є немало прикладів, коли саме майстерно перекладена Біблія ставала за взірць подальшого розвитку цієї мови й літератури. Так було, зокрема, з англomовним перекладом Біблії, який здійснив близько 1380 року Джон Вінклер, а завершив значно пізніше Вільям Тіндаль (1535). Згодом цілі покоління англійців училися своєї літературної мови за перекладом Біблії Тіндаля. Нова сторінка в розвитку німецької літературної мови розпочалася з виходом у світ німецькомовного перекладу Святого Письма (1534), здійсненого Мартіном Лютером – вихідцем із простої селянської родини, який узяв в основу свого перекладу народну мову однієї із центральних земель країни. Феномен Лютерового перекладу полягав і в тому, що досі у різних землях Німеччини говорили різними діалектами і саме національна Біблія стала в основі формування всенімецької літературної мови. Це ж можна сказати й про чехів.

На жаль, українцям у цьому плані не щастило довго. Маючи кілька добрих перекладів (з-поміж них – Пересопницьке Євангеліє 1556-го, Острозька Біблія 1581 років). Тодішні духовні провідники нації не змогли поширити їх в маси, оскільки це потребувало постійного й достатнього друку. Тому ці переклади залишалися рукописними чи друкованими раритетами, не справляючи впливу на широкі народні верстви. Як зазначав сам Огієнко, значною мірою причиною такого становища була сама церковнослов'ян-

ська мова, якою написана була, на противагу Пересопницькому Євангелію, Острозька Біблія. Навіть не вся інтелігенція її добре розуміла. І це було фатальним для розвою самої літературної мови, бо, пануючи повсюдно в богослужінні, церковнослов'янина довго вбивала саму потребу перекладів Св. Письма мовою народною.

Національне пробудження українців кінця 40-х років XIX століття, спонукало до обговорення в широких колах інтелігенції ідеї так званих недільних шкіл із викладанням там предметів українською мовою і зокрема вивчення рідною мовою Закону Божого. Саме зі сторінок часопису "Основа" (кн. 8 за 1862 рік) вперше було повідомлено читачів про створення в Петербурзі Громадського комітету для збору коштів на видання підручників і Святого Письма українською мовою.

Таким чином, до середини XIX століття в українському суспільстві визріла конечна потреба перекладу Святого Письма народною мовою. Сталося так, що на цю надзвичайно складну працю першим відважився Пилип Морачевський – інспектор Ніжинської гімназії вищих наук князя В. Безбородька, сам родом з Чернігівщини, палкий прихильник української старовини. Добре володіючи грецькою мовою, за відносно короткий проміжок часу виконав надзвичайно великий обсяг роботи – переклав тогочасною літературною українською мовою чотири Євангелія Нового Заповіту.

Для розгляду і одержання дозволу на друк автор перекладу надіслав 1860 року результат своєї праці на дві адреси – Синоду Російської православної церкви до Москви та Академії наук у Петербург. Незабаром з Петербурга надійшла обнадійлива відповідь: переклад Біблії визнавався ученими задовільним і вартим надрукування. Церковна ж ієрархічна установа відповіла категоричним "ні". До речі, такі бюрократичні фрази як "не может быть допущено к печатанию" в умовах дії антиукраїнських Валувєвського (1863), а згодом Емського (1876) цензурних актів проставлялися практично на всіх україномовних рукописах з історії чи культури, що надходили з України для "іспрошення дозволу" до цивільного чи церковного цензурних відомств Москви або Петербурга.

Заборона видати україномовний переклад Нового Заповіту Пилипа Морачевського пояснюється ще й тією обставиною, що українці і в цьому питанні пішли попереду своїх північних сусідів.

Адже перший переклад Біблії російською літературною мовою було здійснено в Москві лише в 1876 році.

Морачевський все ж не втрачав надії побачити свою працю надрукованою. Після обнародування царського маніфесту у листопаді 1905 року щодо волі друку про готовий до складання рукопис Морачевського згадали небайдужі українці і 1906 року стали друкувати чотирикнижжя Нового Заповіту окремими випусками. Але ініціатори видання дуже виправили мову перекладу, що, на жаль, знизило літературну цінність праці.

Мені відома в історії нашої культури друга спроба перекладу Святого Письма тогочасною галицько-українською мовою одного з провідників національного відродження в західноукраїнських землях першої половини XIX століття Маркіяна Шашкевича. Протягом 1811-1834 років він ретельно працював над псалмами і євангелієм від Матвія та Марка. Найбільше поета захопили "Давидові псалми", хоча в прикінцевому варіанті інтерпретував їх довільно. "Давидові псалми" в перекладі Шашкевича одержали назву "Русланові псалми". Характерна їхня особливість у тому, що вони значно коротші від оригінальних і за своєю композицією скоріше нагадують сонети: Як і в попередньому випадку, за життя Маркіяна Шашкевича спроби його перекладів Святого Письма тогочасною галицькою мовою також не побачили світ.

Варто згадати в цьому контексті ще одну маловідому спробу дати своєму народові можливість читати Святе Письмо рідною мовою, здійснену українським письменником і фольклористом Володимиром Александровим. За фахом він був військовим лікарем, за чином – генералом, але в душі – українським патріотом. Це й спонукало його у віці 53 роки засісти за вивчення старосврейської мови, аби з оригінальних текстів створити україномовну версію біблійної історії. Великий і важливий намір вдалося реалізувати лише частково. 1877 року у кількості 20 примірників вийшла друком його "Книга Іова, на малоруську мову переложена". Цей автор написав також кілька вішових переказів біблійних легенд, з-поміж яких – "Притча про Христа-сіяча".

Давню мрію українців про власний переклад Біблії найповніше вдалося реалізувати в минулому столітті Пантелеймону Кулішеві. Копітка праця цього діяча з біблійними текстами, що в цілому тривала тридцять років, сповнена була багатьма драматичними колізіями, на яких варто бодай фрагментарно наголосити.

Задум приступити до перекладу Святого Письма в Куліша визрів у роки його державної служби чиновником з особливих доручень царського уряду у Варшаві (1864-1867). Знайомство у Відні з галичанином Іваном Пулюєм, який багато в чому поділяв погляди Куліша, прискорило перекладацьку працю, оскільки після попередньої домовленості з Британським і Закордонним Біблійним товариством вимальовувалася перспектива видати офіційним шляхом повний текст Біблії для українців як Галичини, так і Росії". Найперше йшлося про повний переклад Нового Заповіту. Пулюй, який добре знав грецьку, дуже допоміг Кулішеві. В останнього більше часу стало для виправлення перекладеного українською мовою і вивірення з церковно-слов'янським, російським, польським, сербським і латинськими текстами.

1871 року були підготовлені до друку всі чотири Євангелія. Видання у світ власним коштом результатів своєї багаторічної праці не принесло перекладачам належної втіхи. В Галичині книгу зустріли прохолодно, а то й вороже¹². Із зрозумілих причин проти неї виступили передусім уніатські священики та москвофіли. Але й свої, українці, не поцінували гідно подвижницької праці двох достойників нації, захоплених соборницькою ідеєю. Не зовсім умотивованою видається сьогодні, скажімо, критика цього перекладу Іваном Франком.

Проте ні бойкот перекладацької праці явними і прихованими недругами, ні пожежа на хуторі Мотронівка, під час якої згоріло немало рукописного матеріалу, ні заборона поширювати це видання на території Російської імперії не спинило запалу Куліша будь-що сповна реалізувати задумане. Після численних переробок і доповнень, після 14 літ листування з Біблійним товариством останнє таки погодилося 1885 року купити переклад Нового Заповіту. Видання це побачило світ у Відні 1887 року, а потім повторене було через п'ять років.

Ця маленька перемога вселила Пантелеймону Олександровичу надії видати повну Біблію в Росії. Тривале в часі його листування з М. Драгомановим засвідчує, як гаряче підтримував цю ідею побратим за духом. Драгоманов навіть спеціально приїздив до Петербурга полагоджувати з М. Костомаровим питання про виділення для Кулішевого перекладу спеціальних коштів. На жаль, спроби такі не увінчалися успіхом.

П. Куліш помер 1897 року, не завершивши своєї багаторічної праці. Дружина письменника Ганна Барвінок передала незавершену працю чоловіка на зберігання поміщику Тарновському. Незабаром помер і сам Тарновський, але він встиг домовитися з письменником І. Нечуєм-Левицьким про закінчення перекладу, заплативши йому наперед за роботу.

Британське і Закордонне Біблійне товариство після неодноразових переговорів з І. Пулюєм нарешті прийняло до видання увесь текст рукопису. Наприкінці 1903 року в тому ж таки Відні ця давноочікувана книга побачила світ.

Іван Огієнко у своїх богословсько-історичних студіях так оцінює вихід у світ першої повної україномовної Біблії: "Це був надзвичайно величний і важливий момент в історії української духовної культури, — за весь час життя українського народу в нього вперше появилася повна друкована Біблія живою народною мовою. Справді, це була велика історична подія в духовному житті України.»³.

Одна важлива обставина завадила Кулішевому перекладу стати на початку ХХ століття взірцем української літературної мови: галичанин Пулюй у своїй праці дотримувалися різних правописних норм. Редагувати ж рукопис випало саме Пулюю, який мимоволі привніс до тексту ще більше так званих галицизмів.

Отже, з мовної точки зору цей текст на момент його виходу в світ був уже застарілим. Але найголовнішим недоліком цієї праці було те, що П. Куліш здійснював свій переклад Старого й Нового Завіту місіями не дослівно, а у вільному перекладі, що спричинило значні відхилення від оригіналу і що для канонічного тексту вважається неприпустимим.

Таким чином, на початку ХХ століття перед українським суспільством склалися об'єктивні передумови необхідності другого повного перекладу Святого Письма українською мовою. Волею історичних обставин така велична, відповідальна й надзвичайно тяжка місія випала на долю Івана Огієнка — митрополита Іларіона.

Укладач:

Доцент кафедри методики
викладання навчальних предметів

О.М. Шуневич